

Aika loppuu akkujen ja paristojen tuottajilta

Akkujen ja paristojen keräysjärjestelmän tulisi olla toiminnassa muutaman viikon kuluttua. Kentällä ei kuitenkaan ole läheskään valmista. Osa yrityksistä ei edes tiedä olevansa vastuussa käytettyjen akkujen ja paristojen jätehuollosta.

Akkujen ja paristojen tuottajia on tuhansia, koska hyvin monessa elektronisessa laitteessa on akku tai paristo. Auton akut ja teollisuusakut kuuluvat nekin tuottajavastuun piiriin.

ELINA SAARINEN

Käytetyt paristot ja akut on lisätty tuottajavastuun piiriin toukokuussa voimaan tulleella jätelain muutoksella. Syyskuun alussa akkuja ja paristoja tai niitä sisältäviä laitteita maahantuovien tai valmistavien tuottajien olisi pitänyt olla rekisteröitynyt joko Pirkanmaan tuottajatiedostoon tai akkujen ja paristojen tuottajayhteisöön.

26. syyskuuta on toinen takaraja. Silloin akkujen ja paristojen keräysjärjestelmien ja jätehuollon tulisi olla kunnossa ja toiminnassa. Vähittäiskaupan on otettava tästä päivästä lähtien käytetyt kannettavat akut ja paristot maksutta takaisin kuluttajilta ilman uuden akun tai pariston ostopakkoa.

Akkujen ja paristojen jätehuollosta vastuullisia tuottajia on Suomessa tuhansia. Vastuu koskee muun muassa kaikkien sellaisten elektroniikkalaitteiden, joiden sisällä on esimerkiksi nappiparisto, valmistajia ja maahantuojia.

Elokuun puolivälissä Pirkanmaan ympäristökeskukseen oli ilmoitautunut kuitenkin vasta kolme tuottajaa ja kaksi tuottajayhteisöä. Tarkastaja **Johanna Alakerttula** oli odottavalla kannalla.

”Seuraavien muutaman viikon aikana näemme, paljonko ilmoituksia tulee. Maahantuojia ja valmistajia on paljon, osan tiedotus on varmasti tavoittanut, mutta varmasti on vielä joukko yrityksiä, jotka eivät tiedä akkujen ja paristojen tuottajavastuusta”, Alakerttula pohti elokuussa.

”Onnellisen tietämättömiä”

Saman ovat huomanneet tuottajayhteisöjä valmistelevat toimijat.

”Suurin osa yrityksistä ei vielä tiedä tuottajavastuustaan mitään. Isoimmat yritykset ovat tietoisia, mutta monet pienet ja keskisuuret yritykset ovat onnellisen tietämättömiä vastuustaan”, kommentoi Akkukierrätys Pb Oy:n toimitusjohtaja **Henrik Carlsson**.

Akkukierrätys Pb Oy on perustettu huolehtimaan lyijyhappoakkujen kierrätyksestä. Lyijyhappoakkuja ovat esimerkiksi suuret teollisuusakut kuten sähkökäyttöisten trukkien akut ja autojen käynnistysakut. Moottoripyörissä ja ruohonleikkureissa on pieniä lyijyakkuja.

Käytännön toimintaa mietitään vielä

Kannettavien akkujen ja paristojen tuottajavastuun hoitamiseksi perustettiin heinäkuussa toinen tuottajayhteisö, Recser Oy.

Perustajajäsenistössä on paristotuottajien lisäksi sähkö- ja elektroniikkaromun jätehuoltoon operoivan Elker Oy:n omistavat tuottajayhteisöt ICT-Tuottajaosuuskunta TY ja SELT ry. Tuottajayhteisön hallitukseen kuuluu jäseniä muun muassa Nokista ja Fujitsu Siemens Computerista.

”Recser Oy hakeutuu ainoastaan kannettavien akkujen ja paristojen tuottajayhteisöksi, ei teollisuusakkujen tai auton akkujen. Hallitus on päättänyt ulkoistaa taloushallinnon ja raportointipalvelut Elker Oy:lle. Paristojen ja akkujen keräys tapahtuu ensisijaisesti jälleenmyyjien ja jakelijoiden kautta, toissijaisesti pyritään hyödyntämään olemassa olevia SER-romun vastaanottoverkostoja. Tuottajat päättävät, onko esimerkiksi Elker Oy:n SER-verkosto niin kilpailukykyinen, että sitä voidaan käyttää myös akkujen ja paristojen jätehuoltoon”, kertoo Elker Oy:n vt. toimitusjohtaja **Sakari Sainio**.

Kilpailutus on tältä osin vielä kesken.

Sainio arvioi, että Recser Oy:n kanssa tuottajavastuun siirtosopimuksen on tekemässä noin 250 yritystä. Sen verran yrityksiä on jo ilmoittanut Elker Oy:lle olevansa akkujen ja paristojen vastuullisia tuottajia.

Sainio epäilee, että markkinoilla on paljon vastuutaan väisteleviä tuottajia. ”Suurin osa yrityksistä, jotka eivät ole tietoisia akkujen ja paristojen tuottajavastuusta, on varmasti samoja, jotka eivät ole tietoisia myöskään vastuustaan sähkö- ja elektroniikkaromun jätehuollon osalta.”

”Tuottajavastuunsa hoitavat yritykset ovat harmissaan siitä, ettei lainsäädäntöön tullut mitään rangaistusjärjestelmää niille yrityksille, jotka eivät hoida vastuutaan”, hän jatkaa.

Lyijyakkujen kierrätykseen kannustaa raha

■ Lyijyakkujen keräys ja kierrätys on toiminut Suomessa melko hyvin jo pitkään johtuen siitä, että romuakulla on materiaaliarvoa, joka tekee sen keräyksestä kannattavaa. Akkukierrätys Pb Oy:n toimitusjohtaja **Henrik Carlssonin** mukaan lyijyn maailmanmarkkinahinta on kesän aikana vaihdellut 1 200–1 400 eurossa tonnilla.

”Akkujen keräys on kannattavaa vielä, jos hinta puoliittuu tästä”, Carlsson arvelee. Hänen mukaansa lyijyhappoakut saadaan jo nyt talteen yli 90-prosenttisesti. Lyijyakkuja kerätään yli 15 000 tonnia vuosittain. Ne toimitetaan murskaamoiden kautta lähinnä Ruotsiin, Saksaan ja Viroon regenerointilaitoksiin. Akkujen lyijy otetaan talteen ja käytetään pääasiassa uusien akkujen valmistuksessa, samoin muovit. Hapot neutraloidaan ja käytetään rakennusteollisuudessa.

Tuottajayhteisöksi hakeutuneen Akkukierrätys Pb Oy:n kierrätysjärjestelmä rakentuu mahdollisimman pitkälle jo toimivien markkinaehtoisten keräysjärjestelmien varaan. Laadullinen taso ja toiminnan jatkuvuus on varmistettu sopimusteitse.

Lyijyn nykyisellä hintatasolla operaatit keräävät lyijykatu omalla kustannuksellaan. Akkukierrätys Pb Oy kerää tuottajayhteisöön liittyviltä jäsenyrityksiltä kierrätysmaksua 40 euroa tonnilla.

Akkukierrätys on solminut yhteistyösopimukset Suomen suurimpien operaattoreiden, Stenan, Kuusakosken ja Lassila & Tikanojan kanssa. Carlssonin mukaan keräyspisteitä on Suomessa yhteensä muutama tuhat, joista noin 20 prosenttia kuluu Akkukierrätys Pb Oy:n kierrätysjärjestelmään.

Toistaiseksi tuottajayhteisöön on liittynyt vasta neljä perustajajäsentä, Exide Oy, Enersys Oy, Koivunen Oy ja Akropower Oy. Carlsson toivoo, että mahdollisimman moni tuottajayritys liittyy Akkukierrätys Pb Oy:öön.

”Akkujen tuottajavastuu on vielä heikosti tiedostettu kentällä. Kun soitan yrityksiin, ne ihmettelevät, että mitä me olemme nyt keksineet. Lyijyhappoakkujen kierrätys on aina ennenkin toiminut markkinaehtoisesti”, Carlsson sanoo.